

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Taleudkast til åbent samråd om ministerens syn på landbrugets økonomiske situation, fremtidig regulering og Vækstteam for Fødevarers anbefalinger [R-T] i Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri den 22. januar 2014, kl. 14.00 – 16.00.

(Det talte ord gælder)

Spørgsmål R

"Er ministeren enig med statsministeren, der i spørgetimen med statsministeren den 3. december 2013 slog fast, at Danmark har "et landbrug, der er presset", og hvilke tiltag ser ministeren som de væsentligste for at mindske dette pres?"

Spørgsmål S

"Ministeren bedes redegøre for, hvordan han vil arbejde for og sikre, at det i finansloven for 2014 knæsatte princip om, at reguleringen af landbruget samlet skal give erhvervsøkonomiske gevinster, bliver ført ud i livet."

Spørgsmål T

"Ministeren bedes redegøre for, hvad han konkret vil gøre for at realisere regeringens målsætning fra Vækstteam for Fødevarer om at skabe 25.000 nye arbejdspladser i fødevarer- og landbrugsklyngen samt øge eksporten fra sektoren med 50 mia. kr. i 2020."

Svar:

Generel indledning.

- Først og fremmest tak for lejligheden til at komme her i udvalget og diskutere vilkårene og fremtiden for dansk landbrug.
- Jeg har modtaget tre spørgsmål, og jeg har valgt at svare samlet på de tre spørgsmål.
- Det er vigtige spørgsmål – for vi står snart i en fremtid, hvor landbruget vil få en masse nye muligheder.
- Der kommer inden for få år knap 3 mia. flere middelklasseborgere. De vil have fødevarer, der er sikre, af høj kvalitet og er produceret under vilkår, der tager hensyn til miljø og dyrevelfærd.
- Det mener jeg, at dansk landbrug kan levere ved klasse 1, og derfor skal vi også sørge for ordentlige rammevilkår for dansk landbrug.
- For der er også sorte skyer i horisonten.
- Skyer, som plager landbrugets muligheder for indtjening, og som vi selvfølgelig er meget optaget af.
- Derfor er jeg også glad for, at vi har fået iværksat så mange tiltag, som vi nu har.
- Her tænker jeg f.eks. på, at vi fjernede fedt- og sukkerafgiften, vores månegrisprojekt, Vækstplan for fødevarer samt vores igangværende opfølgning på Natur- og Landbrugskommissionens anbefalinger

- Og jeg er også tilfreds med de aftaler, som er blevet indgået i forlig med andre partier.
- Blandt andet kan jeg nævne afgiftslettelsen til landbruget i VækstplanDK på 700 millioner kroner, Veterinær- og Energiforliget samt en fælles aftale om Landdistriktsprogrammet.
- Og så har vi jo også lige aftalt en finanslov, som vi skal til at udmønte i fællesskab.
- Her får vi mulighed for at understrege nogle af de her dagsordener, som handler om vækst, arbejdspladser og konkurrencevilkår.
- Det er jeg som fødevareminister rigtig, rigtig tilfreds med.
- Samlet set skal de nævnte initiativer danne grundlag for at skabe vækst samtidigt med, at vi tager hensyn til miljøet

Spm. R: Er dansk landbrug presset?

- Og det fører mig naturligt videre til dagens første samrådsspørgsmål.
- Jeg vil gøre det helt klart med det samme - jeg er enig med statsministeren i, at vi har et dansk landbrug, der er under pres.
- Vi har et landbrug med en stor gæld på cirka 360 milliarder kroner.

- Gælden har nået en størrelse, der gør det svært for landbruget at tjene penge til de nye investeringer, der er så vigtige i den internationale konkurrence.
- Og vi hører om mange bedrifter, hvor økonomien er presset i bund, og driftsregnskabet viser røde tal.
- Det er naturligvis særdeles ubehageligt for de landmænd, der har svært ved at få tingene til at køre rundt.
- Men jeg vil gerne nuancere diskussionen lidt.
- Visse landbrug i Danmark er under stærkt pres - ingen tvivl om det.
- Men der er altså også rigtig mange bedrifter, hvor der er sorte tal på bundlinjen – år efter år.
- Og jeg vil da også lige nævne, at landbruget i 2012 afleverede et rekordoverskud på 10 mia. kr. Et overskud, som i øvrigt forventes at stige til omkring 13 mia. i 2013 og 14 mia. kr. i 2014.
- Vi skal naturligvis se, om vi kan afhjælpe de værste konsekvenser for de landmænd, der er i problemer, men vi skal også passe på ikke at italesætte dansk landbrug som én stor krise – for det er for unuanceret.

Spm R: Hvad vil ministeren gøre?

- Regeringen har siden tiltrædelsen været særdeles opmærksom på landbrugets vilkår.
- Jeg vil udover de nævnte forbedringer af landbrugets rammevilkår også nævne Vækstfonden og etableringen af Landbrugets FinansieringsBank.
- Med disse to værktøjer forsøger regeringen at holde en økonomisk hånd under de svageste landbrug og sikre, at de stadig har mulighed for at skaffe kapital til nye investeringer.
- Og med Vækstplan for fødevarer følger vi op på denne indsats, idet vi indfører nye finansieringsløsninger i Landbrugets FinansieringsBank og opretter en forsøgsordning med medarbejderinvesteringsselskaber, således at fx slagterimedarbejdere kan investere i råvareproduktionen.
- Landbruget har ændret sig væsentligt de sidste 100 år, og der er ikke tegn på, at den udvikling stopper.
- Det er ikke nødvendigvis en skidt ting – men vi skal være omstillingsparate og klar til at udnytte vores styrkepositioner i den internationale konkurrence.
- Jeg kan for eksempel se, at nogle af de tidligere østlande bliver dygtigere og dygtigere til at producere svinekød.
- Ja - ofte sker det jo med hjælp fra dygtige danske landmænd, der med stor viden og dygtighed sætter liv i tidligere statsbrug.

- Den udvikling skal vi tage alvorligt – for det, vi tjente penge på i går - tjener vi ikke nødvendigvis penge på i morgen.
- Vi skal så at sige have flere ben at gå på i den internationale konkurrence.
- For det første skal vi se på, hvordan vi kan producere mere med mindre.
- Teknologiske løsninger under den overskrift vil blive efterspurgt i en verden, der mangler fødevarer.
- På den måde ser jeg dansk landbrug som ét stort fremtidsværksted for resten af verden. Og som fremtidig eksportør af både 1. klasses fødevarer og teknologier til produktion af fødevarer.
- For det andet skal vi opretholde og udvide vores eksport af landbrugsprodukter i en verden, hvor vi bliver flere og flere mennesker.
- Men vi dur ikke til at konkurrere på løn eller dårlig kvalitet. Vi skal satse på højværdiproduktion, kvalitet, grøn omstilling, dyrevelfærd og verdens bedste fødevareresikkerhed.

Spm s: Finansloven og princippet om gevinster.

- En af udfordringerne ved at øge produktionen er naturligvis udledningen af næringsstoffer.

- Her har danske landmænd været helt i front, fordi de har reduceret udvaskningen af kvælstof med omkring 50 procent de sidste 25 år. Danske landmænd var blandt de første, der viste, at grøn omstilling er en mulighed, og at man kan have et landbrug uden at skulle fiske døde hummere op ad fjorden.
- Og den store indsats er ved at bære frugt.
- Men vi har stadig store områder, hvor miljøtilstanden ikke lever op til målsætningen.
- Regeringen vil naturligvis leve op til EU's vandrammedirektiv- også fordi vi skal efterlade et rent vandmiljø og drikkevand til vores efterkommere.
- Der arbejdes nu på at afdække indsatsbehovet for at opfylde vandrammedirektivet.
- Den tidligere VK-regering havde som mål at reducere udledningen af kvælstof med 19.000 tons, og nu får vi med de nye basisanalyser her i 2014 klarhed over, hvad udfordringen er i dag.
- Det er jo en proces der er klart beskrevet i vandrammedirektivet og som vi naturligvis følger, ligesom VK-regeringen gjorde i sin tid.
- Det bliver under alle omstændigheder en udfordring, for der er ingen tvivl om, at halveringen af udvaskningen af kvælstof på så relativt kort tid har været en stor bedrift, men den viser også, at de lavthængende frugter er taget – og det bliver stadig mere omkost-

ningsfuldt, når vi skal reducere kvælstoftabet yderligere.

- Klogere og smartere løsninger må og skal derfor i spil, og her kan målrettet regulering være en del af en løsning.
- Vi skal også se på den samlede effekt for erhvervet, for det skal fortsat være muligt at have et stærkt og konkurrencedygtigt dansk landbrug.
- Fremtidens regulering skal tage udgangspunkt i, hvor meget landmanden påvirker natur og miljø – vi skal væk fra at regulere alle over én kam.
- Det går jeg ud fra, at vi alle sammen er enige om, men som man for eksempel fandt ud af med randzonenloven, er det med målretning og forskellige regler for landmænd ikke så nemt.
- Derfor knokler både Miljø- og Fødevareministeriet sammen med forskere og erhvervet lige nu på at fremskaffe de data og den viden, som kan gøre os i stand til at indføre en sådan mere intelligent og målrettet regulering.
- Hvis vi skal omlægge reguleringen af landbruget, så skal vi gøre det på en måde, så erhvervet samlet set får gavn af det. Samtidig med at vi fastholder et højt miljøbeskyttelsesniveau.
- Det er klart, at vi vil gennemgå konsekvenserne ved en ny reguleringsform grundigt både i forhold til jura

og økonomi. Og vi vil naturligvis vende forslagene med jer her i udvalget og sammen med landbrugserhvervet og andre aktører på området.

- Når vi ser beregningerne fra forskerne på området og har haft den politiske diskussion – jamen, så er jeg sådan set sikker på, at vi vil opfylde princippet som skrevet i finansloven.

Spm. T: Realiseringen af Vækstteam Fødevarers målsætninger

- Og nu vil jeg slutte af med dagens sidste spørgsmål – et spørgsmål vi i øvrigt drøftede på sidste uges samråd om Vækstplan for fødevarer.
- Det var Vækstteamets vurdering – dvs. erhvervets vurdering - at der er et potentiale for at øge eksporten med 30-50 mia. kr. frem mod 2020, hvilket skønnes at kunne skabe 10.000-25.000 arbejdspladser.
- Det er meget høje tal, og det vil være fantastisk, hvis det holder, men personligt er jeg nok mere ydmyg, som jeg sagde sidst.
- Jeg er sikker på, at alle her ved, at den slags beregninger er særdeles komplekse og Danmark er jo som en lille åben økonomi afhængig af, hvordan de globale vinde blæser.
- Derfor vil jeg ikke sætte konkrete tal på effekterne af Vækstplanen.

- Det vil i øvrigt også virke en smule useriøst. For vi er jo i gang med at forhandle med alle partier i Folketinget om, hvordan vi skal udmønte den her plan.
- Så når jeg bliver spurgt om, hvad jeg gør for at realisere målsætningerne, kan jeg jo kun svare, at vi er i gang med at inddrage resten af Folketinget i opfølgningen på Vækstteamets anbefalinger.
- Det centrale fra mit perspektiv er, at det er erhvervet selv, der har udpeget de områder, hvor vi skal sætte ind, og det leverer vi på nu. Og det er op til erhvervet at udnytte de muligheder, vi tilbyder
- Og vi leverer på tværs af hele regeringen og på tværs af hele erhvervet.
- Med vækstplanen skaber vi nye muligheder, som vi i fællesskab skal følge op på og udnytte.

Tak for ordet.